

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

10 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Bejenaru Iurie și Mardari Dumitru,

judecând, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei nr. 57 din 24 aprilie 1944, în cauza penală privindu-l pe

Tcaci Nisim Xxxxx, a.n. xxxx,
originar din or. Xxxxx, domiciliat în
s. Xxxxx, județul Xxxxx.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Tribunalului militar al armatei nr. 57 din 24.04.1944, Tcaci N. a fost condamnat în baza art. 58-1 „b” CP al RSFSR la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe un termen de 3 ani și confiscarea averii.

Inculpatul Tcaci N. a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că fiind ostaș al armatei roșii, trădându-și patria, în august 1941, fără a opune rezistență s-a predat inamicului, fiind ulterior deținut într-un lagăr pentru prizonieri. Ulterior, la întoarcerea la locul său de baștină, teritoriu ocupat de trupele germano-române, inculpatul s-a angajat în serviciu la autoritățile de ocupație în funcție de polițist. Exercițându-și obligațiile de serviciu, inculpatul îndeplinea toate ordinele și instrucțiunile autorităților de ocupație, având o atitudine batjocoritoare față de civili. Pentru nerespectarea ordinelor instaurate de regimul de ocupație, cetățenii erau maltratați, a participat la efectuarea perchezițiilor și confiscarea averii. Prin acțiunile sale, inculpatul Tcaci N. a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.58-1 „b” CP al RSFSR, adică *trădare de patrie*.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Tcaci N. și-a recunoscut parțial vinovăția în cele incriminate și a declarat că în an. 1941 a fost mobilizat în armata roșie. În august 1941 subdiviziunea în care își făcea serviciul militar, a nimerit în încercuire

și el împreună cu alți ostași a fost luat în prizonieratul armatei germane și internat într-un lagăr pentru prizonieri. Peste scurt timp a fost eliberat și a revenit acasă la locul său de baștină, teritoriu temporar ocupat de către armata română. La început a lucrat în colhoz, iar mai apoi s-a angajat în calitate de polițist. Ca polițist era responsabil de menținerea ordinii publice și reținerea persoanelor suspecte. A susținut că a executat toate indicațiile autorităților române, a recunoscut că au fost cazuri când unii cetățeni erau maltratați. Nu a participat la efectuarea perchezițiilor și confiscarea bunurilor de la cetățeni.

2. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, în care, invocând prevederile art. 452 alin. (1), 453 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei nr. 57 din 24 aprilie 1944, cu încetarea procesului penal în privința lui Tcaci N. în baza art. 58-1 „b” CP al RSFSR și reabilitarea lui în temeiul art. 3 din Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, inclusiv cele care au fost condamnate pentru eschivare din motive religioase de la înrolare în rândurile armatei roșii.

Probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 58-1 „b” CP al RSFSR - trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul, prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol.

Instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, hotărârea de condamnare în privința inculpatului Tcaci N., pentru trădare de patrie, este afectată de un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Din acest motiv, hotărârea judecătorească în cauză urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Tcaci N., în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) CPP, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Hotărârile irevocabile de condamnare pot fi atacate cu recurs în anulare, în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, numai în cazurile

prevăzute în art. 453 Cod de procedură penală, adică în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Potrivit art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, este o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Totodată, conform art.3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „trădare de patrie”, „agitație antisovietică” sau „activitate contrarevoluționară”.

Astfel, condamnarea lui Tcaci N. pentru trădare de patrie, constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, deoarece sentința de condamnare în privința acestuia, a fost pronunțată în lipsa unor probe, precum și în lipsa apărătorului, fiindu-i încălcat condamnatului dreptul la apărare și la un proces echitabil.

Reieșind din cele constatate și reținând prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța de recurs găsește prezente în speță motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească de condamnare a lui Tcaci N. în baza art. 58-1 „b” Cod penal al RSFSR, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală, cu încetarea procesului penal în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și reabilitarea lui.

În contextul celor expuse, Colegiul penal conchide că recursul în anulare este întemeiat și urmează a fi admis.

5. Din aceste motive, în temeiul art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului militar al armatei nr. 57 din 24 aprilie 1944, în privința lui **Tcaci Nisim Xxxxx** cu încetarea procesului penal în baza învinuirii pe art. 58-1 „b” CP al RSFSR, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la

răspundere penală a condamnatului și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Bejenaru Iurie

Mardari Dumitru